

REDACȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABO MENTUL

Pentru Austro-Ungaria
de un an fl. 10; pe 1/2
an fl. 6; pe 1/4 de an
fl. 2.50 pe 1 luna fl.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERTIUNILE:

de 1 pag. germană: prima dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia-oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publică
câtă o dată.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sînt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori defracate au
cîrmesc

TRIBUNA POPORULUI

Invetatorii nostri.

A fost un moment fericit, când „Reuniunea invetatorilor gr.-or. din Diecesa Aradului” a hotarît sa țina adunari generale și prin provincie. Numai așa adunarea generala ținută Sâmbeta și Duminecă în comuna Moneasa, cel mai depărtat și mai izolat loc al comitatului, se va inserie în istoria Reuniunii ca un eveniment îmbucurător.

Eată de ce: de când cu atatea prigoniri, de când pe terenul politicei ni s'au închis aproape toate chipurile de manifestare, e o bucurie mare pentru noi toți, când vedem că cel puțin pe terenul cultural nu lăncezim. Din contră, se observă un progres cu atât mai intensiv, cu cât în lipsa preocupărilor politice, atenția tuturor celor buni se îndreptează înspre chestiunile școlare și bisericești. Și cine ar putea tăgădui, că înălțarea neamului prin nimic nu se poate realiza mai sigur și mai repede, ca tocmai prin întărirea școalelor, prin dezvoltarea interesului, în toate părțile societății românești, față de școala și invetatorul român? Dar' acest interes desigur că se desvoaltă în proporții cu atât mai mari, cu cât mai mult însși invetatorii vor căuta ca acțiunilor lor să dea un cerc cât mai larg.

Ducându-se să țină adunari generale și în provincie, evident că scopul mai sus indicat se atinge și astfel acțiunea invetatorilor români se prezintă ca un puternic val în mișcarea culturală generală a Românilor.

Inițiatorilor acestei acțiuni, cari în același timp sunt și conducătorii Reuniunii, desigur că le-a fost spre mare mângâiere, văzând atâtea lăum românească adunată în jurul lor. Cu prilegiul pomenitei adunări generale a fost adică la Moneasa peste patru sute persoane, toate din pătura cultă a poporului român: protopopi, advocați, profesori etc., nemaî vorbind de preoții numeroși, cari au ținut să se prezinte alături cu colegii lor de apostolie.

Har disertațiunile ce s'au ținut, vorbirile rostite, concertul, declamările și însuși balul dat, au fost, desigur, dacă nu prestațiuni cari din punctul de vedere pedagogic și artistic să atingă culmea, în seceta asta ce bantue vieața noastră națională au fost însă un moment de reculegere și recreațiune.

Nu mai puțin important a fost și faptul colegialității ce s'a dezvoltat între invetatorii Diecesei Aradului și între cei din Diecesa Caransebeșului. Aceștia din urmă au trimis la Moneasa o delegațiune de cinci invetatori, simpatici și harnici, dând astfel prilej la manifestațiuni de înălțătoare dragoste frățeească ce există între cele două corporațiuni.

Reuniunea invetatorilor Diecesei Aradului a hotarît să trimită și ea o delegație la adunarea generală a invetatorilor din Banat ce se va ține în luna viitoare la Orșova...

Și ce frumos ar fi dacă pe viitor s'ar imita acest schimb de politeță și colegialitate între toate Reuniunile culturale române. S'ar cimeta atunci și mai mult legătura frățeească între noi, și am putea să și invetăm unul dela altii.

Eată considerantele ce ne fac ca să ne ocupăm la acest loc de adunarea generală a Reuniunii invetatorilor nostri și din incidentul noii mișcări ce au pornit cu atâtea succes, să-i felicităm cu căldură.

Situbția în Austria. Foaia poloneză bine informată „Glos Naroda” scrie:

„Din toată procedarea guvernului reiese, că contele Thun într'adever nu întreprinde nimic fără consimțământul dreptei (majorității). De aceea a lăsat în părăsire planul de a regula chestiunea limbilor pe baza §. 14; de aceea guvernul n'a luat absolut de loc în seamă până acum programul comun al Nemților, deși acestia socotiau la sigur, că guvernul va reağa într'un mod ori într'altul în urma lui și va reîncepe negocieri cu ei. Nu s'a întâmplat însă nici una nici alta; ceea ce se poate explica numai așa, că dreapta n'a voit să-și dea voie nici pentru una, nici pentru alta.

Nu se poate să nu fie recunoscut, că, în ciuda versalității care se putea observa în procedarea guvernului, el acum în faza actuală a dezvoltării stărilor, dovedește o fermitate de caracter, precum și prudență.”

În urma urgentării comitetului executiv al partidului ceh tiner, deja în toamna viitoare se va deschide în Bérno (Brünn), capitala Moraviei, politehnică cehă, una din cele 36 postulate ale Cehilor.

OSÂNDIȚI!

Eată ce se scrie din Szolnok lui „Budap. Hirlap:

„Raportul anual al inspectorului școlar reșesc al comitatului Jász Nagy-Kun Szolnok descoperă niște date întristătoare despre starea învățământului popular din comitat. Reiese anume din raport, că în comitatul nostru sunt zecce mii copii obligați de școală, din cari însă nici unul nu poate umbla la școală, din cauza că nu s' destule școli. Și aceasta este așa nu numai în numeroase sate din comitat, ci chiar în însuși orașul Szolnok, unde din cauza lipsei de școli, dintre patru mii copii obligați de școală, două mii nu se pot împărtași de învățământul elementar.

„Asemenea stări sunt și în Jászberény. Cele mai multe comune n'au bani pentru școli.

„Afară de Szolnok, multe comune au cerut de curând statificarea școalelor noastre; astfel între altele: Tisza Földvár, Dévabánya, Tisza-Sülly, Nagykirú etc...”

Cetind aceste rânduri, nu știți într'adever, de care dintre multele simțiri și gânduri ce îți deșteaptă să te lași predominat: să admiri patriotismul scriștit al ministrilor de instrucțiune publică maghiari, cu odorul lor cel mai vestit și prăslăvit; de cătră ovreime, Wlassics? — să te miri de cumintenia d'andoasele a „köznevelési egylet”-urilor și „nemz. ti szövetés”-urilor?

s'au în sfârșit să te indignezi de ticăloșia maghiarisitoare a unora și altora?

Nu s' oare îndreptățite toate aceste simțiri și aprecieri? Nu merita oare a li se aplica și ministrilor de instrucțiune publică maghiari, precum și reuniunilor „culturale” suspomenite cele mai aspre și grave epetete din partea noastră, a nemaghiarilor, ear' din partea „națiunii singure alcătuitoare de stat” cele mai grozave osânde, văzându-și pe unul și pe altii cum prăpădesc banii tuturorora pe scopuri utopice împedcând în dezvoltare intelectuală și morală pe copii nemaghiari cu maghiarisarea stinică și slăuită; ridicând 400 școli poporale maghiare printre nemaghiari, fără de nici un folos? Pe când în același timp, tocmai din cauza aceasta, lasă fără învățământ 10 000 copii ai „nației” proprii și încă în comitatul din cele mai reacoșe maghiare?!

Eată consecunța nelăturabilă a crimei de maghiarisare!

Ce pedeapsă ar merita într'adever ministrii maghiari, toți căpi s'au perendat, pentru această crimă nu numai din partea noastră a nemaghiarilor, ci și din partea nației singure...? N'ar merita oare, ca aceasta din urmă să i bată mai întâiu cu petri și apoi să mai venim încă noi, Români, Slovaci, Serbi să le cerem socoteala? Se pare oare cuiva vorba prea aspiă, prea drastică? Ba eu cred, că pedeapsă de acestea ar fi încă tot tare domoală pentru foarte consecunțele rele, ce au isvorit și isvorese mereu din crima maghiarisării mai ales pe terenul învățământului primar.

Și ce să zic de „köz. egyes.” și „nemz. szövets.”? Dacă n'ar fi printre noi acreditată părerea, că întreprinderile lor sunt o prostie, o utopie, am zice, că matadorii lor sunt niște speculanții murdari, cam în felul lui Pázmándy.

Căci, dacă într'adever au drept scop înmulțirea elementului „singur alcătuit” și răspândirea culturii maghiare, ar trebui să înceapă acolo, unde e mai mare și sievea lipsă de cultură, cum arată inspectorul școalelor din Jász Nagy-Kun-Szolnok și unde ar face adevărate acte de iubire de neam pe când, flecărind, umblând după potcoave de cal morți, în primul rând printre nemaghiari s'evărășesc crima laesae humanitatis, precum și o mulțime de alt soi.

Pentru federalism.

Revista lunară „Preussische Jahrbücher”, ocupându-se în fascicula sa din Iunie cu programul comun al Nemților austriaci, publicat în serbătorile Rusaliilor apusene, de aceea poreclit și „Pfingst-Programm”, nu găsește în el nimic de relevat, afară, zice numai, că și într'insul se mai tot accentuează centralismul în Austria.

Autorul nu crede că această alcătuire de stat este indispensabilă în Austria, ba consideră opera lui Schmerling tocmai ca ceva desastroas și caută tocmai în ea cauzele mai multor perdiri suferite de Nemții austriaci în ultimele vremuri. Pe urmă scrie textual:

„Nu rămâne alt ceva, de cât a evalua înainte de toate prețul diferi-

telor alcătuirii federalistice ale organisației statului și va fi necesar a decide: nu este oare posibil a luocui legătura țărilor austriace, închegată prin istorie prin unitatea de stat a diferitelor grupări naționale? Pe Nemți nu-i poate ajunge rău mai mare, de cât actuala stagnare sufletească și domnia politiceii cu lozinca naționalismului intransigent; acesta trebuie delaturat prin recunoaștere de sine... ei trebuie să recunoască, că opera lui Schmerling e un monstru birocratic, care nu se lasă fi prefăcut prin cărpeli în nici o alcătuire organică. De aceea trebuie să se înceapă o nouă clădire a statului austriac, fie reconstruindu-se grupări istorice de țeri, ce apartin la oaltă în concordonță cu modul cum s'a format statul austriac; sau, dacă se va absta de la individualitățile istorice, trebuie să fie îndestulite cerințele naționale și create nouă circoscripțiuni administrative, care să fie menținute printr'un parlament central puternic...

„Cu băta în mână și cu pelea de urs teutonică pe umeri în secolul XX-lea nu vești fi în stare să ve croiți soarta... ci numai și numai prin armele intelectuale.”

Cât de minuat se potrivește judecata revistei germane și la heghemonii nostri!

DIN BUCOVINA.

Numărul dela 12 Iulie n. al „Patriei” (al 13 lea) încă a fost confiscat, astfel că redacția l'a scos în a doua ediție, lăsând afară pasagele găsite periculoase pentru pacea și ordinea publică în stat. În același număr valorosul confrate bucovinean se bucura deja precum urmează:

„Patria” nu se mai confiscă! Aceasta este știrea, ce re umbla din gură în gură. Fapt necontestabil este, că ultimii doi numeri au scăpat teaferi de „belea”, adică de confiscare. Cât p'aci e'a, ca ultimul nostru număr totuși s'o pățească. Se zice, că două pasage din N-rul trecut l'ar fi su-părat foc pe di procuror, îndeosebi notița intitulată „Goana în contra treicolorului”, în care figura pe lângă suchiatul Lepșy și Ruteanul tiner Szcukhan. Presupunerile noastre sunt cu atât mai mult întemeiate, cu cât censurarea ultimului nostru număr s'a trăgănat foarte mult, deoarece ce di procuror a trebuit să confereze timp mai îndelungat în palatul guvernial cu di Würfel. Frumoasă procuratură!”

Bucuria însă n'a ținut mult, căci în numărul următor, dela 14 Iulie, eacă ce scrie „Patria” cu litere grase:

„Confiscările continuă! Numărul nostru trecut earășt a căzut victimă censurei. Două pasage din un articol remarcabil, scris de un fruntaș politic de al nostru, au fost confiscate. Până când?”

Numărul acesta earășt a fost confiscat, găsit fiind întreg articolul prim ca vrednic de această măsură a birocratiei înțelepte a lui Bourguignon. A apărut în a doua ediție cu două coloane — oglinzi albe ca zăpada. Am reușit însă să ne procurăm o probă de perie de pe articolul, confiscat și dăm din el următoarele pasage:

Cernăuți, 11 Iulie n.

„Confiscarea ultimă a ziarului nostru este o insultă la adresa poporului român.

„De-a confiscat-o procuratura din inițiativa proprie, sau de-a confiscat-o guvernul local, puțin împoartă. Confiscarea ultimă este o faptă căzăcească, comisă de „Zopful“ birocratic, trădând în cugetare, disprețuitor al liberei desvoltări și avid de puterea absolută, ce și o arogă.

„Este o insultă la adresa poporului român, fiind-că acest popor este despoiat de dreptul de a auzi glasul autorizat al unuia dintre fruntașii săi politici, care veghiator destăinuiește poporului său observările și cugetările sale; care arată poporului, după cum îi este datoriu, obârșia relelor tuturor acelor, cari se pogoră asupra lui în mod nemeritat; care demonstrează, de unde pornește dușmănia neînțetată, cu care este tractat urgisitul nostru popor din partea guvernării acestei țări.

„Domnii din piața Austriei cutează a se pune între poporul român și între bărbaiții de încredere ai acestuia.

„Cugetă d-lor serios, că creionul roșu este un instrument destul de eficace, pentru a face neauzit un glas, care vorbește către popor în toată puterea, sinceritatea și durerea lui!

„Este o dovadă de nematuritate credința aceasta. Ear fapta comisă pe baza ei este cel mai rău serviciu, ce se poate aduce autorităților, până și a celor șefi de secții din ministere, cari ne sunt atât de dușmani, încât ziua mare proclamă desființarea noastră ca națiune pe pământul Bucovinei.

„Poporul român de aici este astăzi pe picior de luptă. El luptă de nevoie nu de voe. El este pațnic și răbdător, însă are în sine conștiința demnității sale și nu poate permite, ca peste el și voința lui să se treacă la ordinea zilei, aici, în țara sa moștenită dela buni-străbuni, în țara suferințelor și bucuriilor sale seculare.

„Cine cutează să rumpă din corpul națiunii statului întregi de popor, pentru ca să le arunce în gura lacomă a slavismului?

„Dacă vre-un popor, din câte locuiesc actual pe vechiul nostru pământ al Bucovinei, are dreptul la scutul deosebit din partea statului, atunci acest drept se cuvine poporului român. Căci acest popor are aici titlul cel mai puternic de posesiune: stăpânirea seculară, tradiția și istoria.“

PACTUL ECONOMIC DUALISTIC.

VII *)

Incidente suspecte.

(Ag) Cât de șubredă este și cea mai nouă regulare a raporturilor economice — și încă în mod provizor pe 8 ani, adică până la 31 Dec. 1907 — prin pactul încheiat între Thun și Széll, pe baza formulei așa de esențial modificată a acestuia, dovedește în prima linie textul legii ungare, cu multele ei dispozițiuni elastice, rău precisate, și expresiuni foarte gingașe pline de pericole, cum este spre pildă vorba „reciprocitatea“.

Afară de aceste dovezi cuprinse în lege, se mai produc, a doua zi după încheierea pactului, înainte de a fi promulgat și pus în practică, incidente, care și ele arată clar șubrezenia aranjamentului, asupra căruia, chiar după mărturisirea lui Kossuth, atârână „sabia lui Damocle“ în forma cutoiei, despre care, ca de groază, în tot timpul negocierilor între Széll și Thun, nimeni, dar nimeni n'a avut îndrăsneală nici să pomenească, nici temându-se să nu se surpe prin suflarea ei cât de slabă clădirea pactului așa de cu anevoie încheiat, alții — spre pildă *Luengeritz* — rezervându-și puș

*) A se vedea Nr. 125 al foii.

căturile și lovirurile în contra Ungariei, când această chestie, cuota, va veni pe tapet. Ear unele din acele incidente la care facem aluzie.

Toată lumea dincolo și dincoace era convinsă, că toate amănuntele pactului, până la cele de pe urmă virgule și puncte, sunt deja cât se poate de precis stabilite și că nu mai rămâne altceva decât sancționarea și publicarea instrumentelor: în Ungaria a legilor respective, votate de către dietă, și de primit încă Martia trecută, 11 c., prin casa Magnaților; ear dincolo prin ordonanța împărătească pe baza §-14. Deodată însă, Lună, 10 c., răsărise vestea că a doua zi au să vină la Budapesta, contele Thun și ministrul de comerțiu bar. *Dipault* „pentru a precisa“ — cum afirmau officioasele — „încă unele texte și formalități ale perfecționării pactului“; explicând necesitatea acestei întâlniri și consfătuiri a ministrilor cisleitani cu cei ungari în niște telegrame din Viena nu mai puțin officioase ce ocupau coloane întregi, și având cuprins foarte straniu, plin de bănuieți.

Eată cum sunau spre pildă unele expunerii șperietoare în depeșile lui *Fester Lloyd*:

„Sa pare că acest termen (pe la mijlocul lunii Iulie) planuit pentru activarea pactului nu va putea fi menținut; ba se pare că un termen hotărât, fie chiar întârziat al activării peste tot nu poate fi indicat...

Tot astfel și în privința ordinii de publicare a singuralicelor nu este nimic stabilit“...

(Toate acestea cu litere subliniate și în original.)

Vorbind apoi de „greutăți“ și din nou despre „amânarea promulgării“ pactului — tot cu litere subliniate, — zice că miniștrii austriaci vor veni pentru a-și *preschimba vederile asupra delaturării* (acestor) greutăți prin contact nemijlocit“...

Intr'altă depeșă pomenește chiar despre „modificări de introdus“ în textul pactului, „în urma unor temeri ce s'au ivit“... ba în conferențele ministrilor vor avea „a căuta și găsi modul pentru stipularea reciprocității“...

Va să zică, nici chiar concepția sau rostul vorbeii atât de periculoase, cum e *reciprocitatea* nu era până la 11 c. încă stipulată. Și nu s'a spus nicăieri, că lar fi stipulat cel puțin aceste de pe urmă conferențe a ministrilor ungari și austriaci.

Pe urmă zice depeșă din cuvânt în cuvânt:

„Precum e cunoscut, mai lipsește încă aprobarea privilegiului Băncii prin adunarea generală a acționarilor ei; și deoare-ce această adunare generală se va ține cel mult în primele zile ale lunii Septemvrie, sancționarea legii ungare despre Bancă precum și promulgarea ordonanțelor împărătești privitoare la această afacere în Austria vor fi amânate până după încheierea adunării generale. La nici un caz promulgarea pactului nu va urma în curând, precum se credea mai înainte de toți“ (Subliniat în original).

„Promulgarea convenției comerciale-vamale se crede că va suferi și ea o amânare, deoare ce în cercurile normative se pune preț pe aceea, ca promulgarea convenției și a privilegiului Băncii să se întâmplă deodată... Actul privitor la Bancă ar fi să intre în vigoare numai după expirarea actualului provizoriu, adică la 1 Ianuarie 1900... În curând va fi publicată și pusă în practică numai o parte a aranjamentului, acela privitor la dările de consum, și aceasta numai din cauza, că se va începe anul nou de „exploatare“ Cea ce se chiamă în termen tehnic „campania“ și pentru industria de zahar spre p. se începe în Octomvrie.

Convocare.

P. T. Domnii membri din despărțământul Oravița al „Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului rom.“, precum și toți binevoitorii și spriginitorii culturii poporului rom., sunt invitați la adunarea cercu-

ală, ce se va ține Duminică, în 6 August a. c. st. nou. în școala gr. or. rom. din Căcova cu următorii

PROGRAM:

I Înainte de amiază:

1. Participare la serviciul divin ca se va celebra la 10 1/2 oare a. m. în biserica gr. or. rom. din Căcova.

2. Deschiderea adunării cercuale prin directorul despărțământului

3. Raportul cassacului și secretarului.

4. Raportul comitetului cercual.

5. Revisuirea rațociniului cumitetului cercual.

6. Stabilirea bugetului anual pentru trebuințele despărțământului.

7. Acuzarea de membri noi și încasarea taxelor.

8. Esmiterea a 2 delegați la adunarea gen. a Asociațiunii.

9. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.

După amiază:

10. Disertațiuni cari se vor însușia directorului cu 24 de oare înainte de adunare.

11. Verificarea protocolului și încheierea adunării cercuale.

Oravița, în 10 Iulie 1899.

Ion Perian, S. Trăilă,
secretarul desp. directorul desp.

NOUȚĂȚI

Arad, 17 Iulie n. 1899.

Reuniunea învățătorilor gr. or. din Diocesa Aradului, despre a cărei adunare generală ținută la Moneasa vom da un raport amănunțit, se va întruni pe anul viitor la Arad, în ziua de S. Petru.

„Panslavi“ chiar în — Isaszegh, acolo unde, precum am spus într'unul din numerii precedenți, fratele sădătorului de naționalități, *Tisza László*, mare proprietar, a fost dat în judecată pentru defraudare a banilor încuși pentru ridicarea unui monument honvezes. „Panslavi“ chiar în Isaszegh e lucru așadar de necrezut, și eacă totuși se pare că e adevărat. Comuna aceasta zidește o colonie slovacă în felul celui din Ceaba sau altele, în apropierea Budapestei. Grosul populațiunii vorbește și acum numai slovacă în viața de toate zilele și numai câțiva nădrăgari, mai ales slujbași și au priment limba maternă în cea de stat. Aceștia apoi o știuesc cum pot numai ca să deie comunei spoială maghiară. Mai deunăzi s'a întâmplat însă, că în ședința consiliului comunal, cecum i-se scria d'acolo lui „*Magyarország*“, însuși primarul *Albert Grenár* ar fi strigat notarului și celorlalți „maghiari“: „Noi suntem Slovaci, și nu Maghiari; și aici, în casa comunală trebuie să se vorbească slovacă!“ Ear partea covârșitoare a celor de față a strigat: „Așa este! Vrem să se vorbească aici slovacă.“ Când apoi a cerut, ca cei ce voiesc să voteze în limba maternă, să li-se permită, reprezentanții ideii nu s'au învoit, o seamă dintre membrii consiliului nici n'au votat și s'au depărțat. — Se înțelege, acum e extremă neliniște în foile patriotice, în urma descoperirii „panslavismului“ chiar și în — Isaszegh

Pulszky Károly, cel ajuns atât de celebru prin excocheriile sale săvârșite aniți tecuți ca director la galeria de tablouri a muzeului național maghiar din Budapesta, — a murit în Australia, unde fugise de lume și de familia sa. O altă versiune spune, că s'ar fi sinucis într'o corabie din apele Oceanului.

Biserica nămicită. Se scrie din Dobrița, că o mare biserică de acolo, care tocmai acum fusese renovată, a ars de tot. Focul s'a iscat Joi pe la mi-zul nopții în turn, al cărui copertis a ars cu desăvârșire. Globul urias al turnului și clopotele dintr'insul au cazut cu o putere groaznică, sădind copertisul și cerimea bisericii. Incendiul abia dimineța a fost localizat, după-ce aproape toată clădirea a căzut pradă flăcărilor. Se crede că focul s'a iscat din căpote de țigarete, aruncate de muncitorii cu privilegiul reu-văii, și că focul mai multe zile de-a rândul a stat ascuns în turn.

„Asociațiunea“ la Năsăud. Ni-se trimite următoarele două invitații:

— Comitetul cercual al despărțământului XXI (Năsăud) al „Asociațiunii pentru lit. și cultura poporului român“ convoacă adunarea anuală a despărțământului pe 6 August a. n. la 3 oare d. a. în aula gimnasiului din Năsăud, la care invită pe toți iubitorii de cultura neamului românesc.

— Tinerimea universitară română din Năsăud și giur invită la petrecerea cu joc, ce o va arangea Duminică, la 6 August a. n. a. c. în sala de gimnastică dela gimnasiu cu privilegiul adunării generale a despărțământului XXI. (Năsăud) al „Asociațiunii“ pentru literatura și cultura poporului român. Inceputul la 7 1/2 oare seara. Intrarea de persoană 70 cr. Venitul curat e destinat parte pentru ajutorarea școlilor săraci dela școala elementară română și confesională gr. cat. din loc, parte pentru înființarea de biblioteci populare. Suprasolviriile marinimoase se vor primi cu mulțămă și cura publice. Năsăud, la 12 Iulie 1899. Comitetul aranțator.

Gimnastiște române. Domnișoarele Victoria Voiuțchi, fiica d-lui prof. univ. Em. Voiuțchi și Veronica Turean, fiica d-lui consilier O. Turean, au trecut zilele acestea la gimnasiul din Suceva (desp. rom.) examenul pentru clasa a treia cu succes excellent. („Patria“)

Un proprietar otrăvitor. Se vestește din Bechehercul-mare, că și pe acolo s'a dat de urma unui otrăvitor, vrednic tovarăș al celor din Hódmező-Vá-ahely și din Jebel. Numele lui e *Kuzén Péter*, un bogat țercan neamț din Cernea-germană. Patru soții a avut Kuzén până acum, și pe toate patru le-a trimis pe cealaltă lume prin otrăvurile sale, îndestulându-se numai cu sucele de băni, ce în urma casurilor de moarte le ridica pe rând dela reuniunile de înmormântare din Cernea și Jimbolea, unde pe toate patru le asigurase el însuși. Probabil că bestia aceasta ar fi continuat încă „rentabila meserie“, dacă nu interveniau autoritățile, cari au pornit cercetarea în contra ucigașului. Au fost exhumate toate patru cadavrele victimelor sale, și s'a constat otrăvirea. — După-cum se spune, Kuzén n'a fost numai otrăvitor în satul său ci și incendiar totodată, care într'un rând ar fi dat foc comunei din patru părți. Jumătate din sat a fost căzut pradă focului cu acest privilegiu, dar crima nu l'a putut încă dovedi. La pertractarea, ce în curând va urma, însă probabil că monstrul-om își va recunoaște și această ispravă oribilă.

Moarte înfloritoare. Pedelul liceului de aici, *Francisc Berger*, având să coboare Sâmbătă dimineța niște lecane de pe pereți în laboratorul de fizică al gimnasiului, a căzut de pe scară (dintr'o înălțime de patru metri) pe o masă cu burta într'un obiect ascuțit ca o frigate, ce servia pentru anumite experimente fizice. Obiectul l'a străbătut prin stomac și s'a înfiit în osul spinării, rămânând astfel mai multe minute implăn at într'insul. Fiind de față și un băiat, acesta a strigat după ajutor. Abia medicul, ajutat de câțiva înși, a putut să scoată ferul din trupul nenorocitului om, care peste câteva oare a murit între durerile cele mai cumplite.

Monografia comunei bisericești române gr. or. din Cetatea Brașovului. Sub acest titlu și cu ocaziunea sfințirii bisericii

Biblioteca Noastră

Apare în Caransebeș.

Director: E. Hodoș.

Au apărut:

Nr. 1 S. S. Secula, Realități și Vișări, novelete

Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.

Nr. 3—4. G. Coșbuc, Versuri și Proză, cu potretu autorului.

Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.

Nr. 6. N. Macovișteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor,

Nr. 7. Zotti Hodoș, Intocmai! comedie franceză.

Nr. 8—9. O. G. Lecca, Istoria Țiganilor, cu potretu autorului.

Nr. 10. E. Hodoș, Convorbiri Pedagogice.

Nr. 11—12. E. Hodoș, Căntece Bănățene, cu răspuns dlui Weigand

Nr. 13. E. Hodoș, Căntece Cătăneste, cu portr. lui T. Doda.

Nr. 14. G. Crăciunescu, Copii de găsit, snoave, cu potr. autorului.

Nr. 15—17. Ios. Bălan, Numiri de localități.

Nr. 18—22. Zotti Hodoș, Poftă bună! Carte de bucate.

Nr. 23—26. P. Drăgălina. Din Ist. Banatului Severin I.

Nrele viitoare: Din Istoria Bănatului Sev. de P. Drăgălina.

P. II. Severinul sub principii Transilvaniei până la căderea sa în mâinile Turcilor (1658).

P. III. Resboaiele între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului

P. IV. Inființarea regimentului valaho-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13. (1767—1872),

Partea I. a apărut.

Celelalte au să apară pe rând. *Cei ce doresc să li-se trimită, sunt invitați a ne înștiința, ca să știm câte exemplare să tipărim.*

Directia.

Conferințele învățătoresți, este titlul unei cărți de 212 pagini apărută în tipografia archidieceșană din Sibiu. Conferințele învățătoresți din archidieceșana ortodoxă română a Transilvaniei ținute în 18/30 și 19/31 August 1898 sunt publicate de comisariul consistorial. La sfârșit se află trei lucruri mai bune și anume: „Istoricul treptelor formale, respective metodice, ale învățământului.” „Istoria naturală în școala populară” și „Remunerațiunile și pedepsele în școală”

A apărut „LITURGIA sfântului Iosif Crisostom” de Nicolae Ștef, inv. în Arad, ediția II. pentru cor mixt, cu mai multe priceșne, irmoase, și un adaus de cântec naționale. — Prețul unui exempl. 4 fl. pentru preparanți 2 fl. 50 cr. plus 10 cr. porto postal, ear' legat cu firme 50 cr. mai mult; se află de vânzare la administrația „Tr. Pop”.

Dentist și atelier tehnic pentru dantură.

Am onoarea a aduce la cunoștința p. t. public, că în

Arad, piața libertății (Szabadság-ter) sub Nr. 22.

în etagiu I. al casei de chiriă dela teatru

am deschis

un atelier tehnic pentru dantură

care corespunde în toată privința tuturor cerințelor moderne.

Am funcționat timp mai îndelungat la renumita clinică de dantură din Berlin însușindu-mi cele mai noue și practice tratamente aplicate acolo și provăzută pe deplin cu materialul și toate recușitele tehnice mă recomand (oter) a plumbui măselele cu ori ce material îndatinat, sau metal cum se va afla mai avantajios pentru bolnav.

Pentru curățirea dinților și conservarea lor în stare bună și pe lângă onorariu prealabil fixat.

Tragerea de măsele o sevășese ori pe lângă amorticarea durerilor (amnesticum) ori cu gaz de voluptate sau chiar și fără de acestea

Pun coroane de măsele din aur.

Așez statornic dinți singuratici

Pe lângă plățire chiar și în rate pun dantură artificială întreagă, deplin acomodată, pentru sdrumicarea bucatelor, fără a îndepărta rădăcinile dinților, sau numai câte o parte a danturii sevășese cu multă îngrijire, tot asemenea prelucru dinți artificiali neconvenabili și reparez părțile rupte din ei.

Scot dinți dela soracl gratuit. Ordinez dela 8—9 ore.

Membrilor dela cassa pentru ajutorarea bolnavilor însă pentru prețuri foarte moderate.

Ordinez înainte de amezzi dela 9—12 ore după amezzi dela 2—6 ore.

Arad 1899 Iunie.

Cu deosebită stimă:

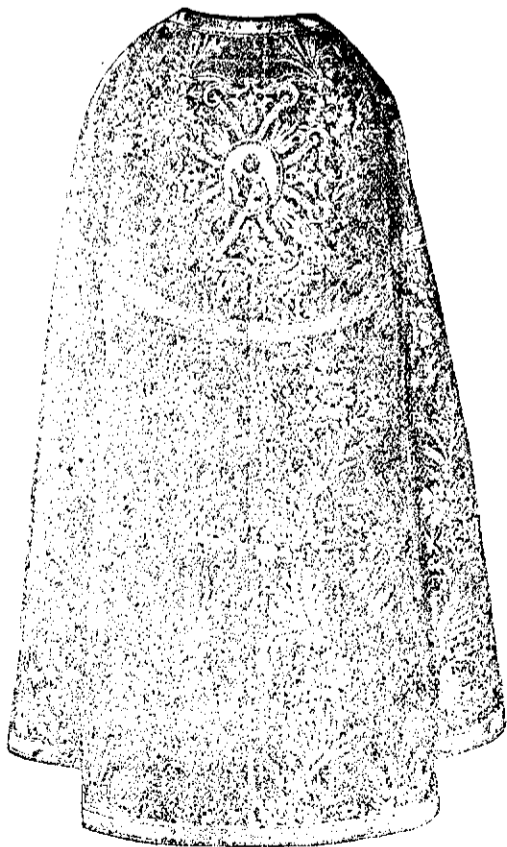
VAJDA BENEDICT

medic-dentist.

331 20—20

Strict dupa ritul grecesc

Se pot procura mai bune și mai ieftine

Felon, odăjdii pentru diaconi, Stihare, Prapore bisericești, steaguri pentru reuniuni, Sfântul aer (Plastanița), Disc, Potir, Steluțe, Chivot Artoclasia (cutie pentru agneț) Dicheriu, Tricheriu, Cădelniță, coane pentru conostaș etc. etc.

Prețuri curente (cataloge) bogat ilustrate se trimit la cerere gratis și franco

ERNEST KRIEKL & SCHWEIGER

VIENA I. KOHLMARKT 2.

187 25—26